

EESTI KEELE PÄEV PETERBURIS

18. aprillil peeti järjekordne Peterburi eestlaste eesti keele päev, mille korraldasid Emakeele Selts, Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeerium, Peterburi Eesti Kultuuriselts ja Peterburi Jaani kogudus. Kohapealne peakorraldaja oli nagu alati Külli Sulg.

Keelepäev toimus juba üheksandat korda, alates 2001. aastast on neid peetud igal aastal. Seekord saadi kokku Peterburi Rahvuste Majas, varasemad keelepäevad on olnud Jaani kirikus, ülikoolis ja Eesti Peterburi konsulaadis.

Osavõtjate arv on kõikunud 50 ja 100 vahel ning meelisteemad on olnud seotud eesti keele muutumise, eesti keele õppe ja Peterburis elanud eestlastega. Nii oli seegi kord, kui kavas oli viis ettekannet.

Rein Saukas (Eesti Kirjandusmuuseum) kõneles Jakob Hurda rahvaluulekogust. J. Hurda rahvaluuletööd kajastavad arvud on soliidsed: 162 köidet, 114 695 lehekülge, 250 062 punkti rahvaluule kirjanekeid 19 aasta jooksul 1400 kaastöoliselt. Lisaks leivatöö 20 000 liikmeni kasvanud Peterburi

Jaani koguduse õpetajana. Esineja rääkis Jakob Hurdast enesest, ta üleskutsest „Paar palvid...”, kaastöolistest, kogumiskampania aruannetest ja geograafilisest ulatusest.

Reili Argus (Tallinna Ülikool) võttis oma ettekande „Eesti keele omandamisest võrreldes teiste keeltega” kokku järgmiselt: „Indo-euroopa keeltega võrreldes alustavad eesti lapsed vormimoodustuse omandamist varakult ja vaevata, keskendudes kohe alguses eesti keele iseloomulikele joontele. Kolmeaastaselt on muutesüsteemi olulisem osa omandatud, vigu esineb vaid sihitise käändevalikul ja tüvevaheldusega sõnades. Kõik kategooriad-vormid, mis lapsele suunatud kõnes olemas, on selles vanuses olemas ka lapse kõnes.”

Kersti Lepajõe (Tartu Ülikool) ettekanne ajakirjandusest ja selle keelest tõi esile eesti meediale iseloomulikke suundumusi: kuidas uudisest saab üha enam arvamislugu, kuidas ajaleht muutub üha kõnekeelsemaks, kuidas teatamise asemel ennustatakse. K. Lepajõe kõneles ka sellest, kes on selle kõige taga ning missuguseid keelelisi vahendeid nad oma kommunikatiivsete eesmärkide saavutamiseks kasutavad.

Jüri Valge (Haridus- ja Teadusministeerium) käsitles oma ettekandes eesti keele ja eestluse vahekorda, tõdedes, et kumbki neist on teoreetiliselt võimalik ka teiseta, kuid koos toetavad nad teineteist ja on seetõttu arenguvõimelisemad. Konkreetsetele näidetele toetudes osutas esineja tõsiasjale, et aastatetagune lihtne suhe – eestlane on see, kes eesti keelt

räägib – on tänapäeval muutunud oluliselt keerulisemaks. Ettekandes arutleti mitmikidentiteedi ja keeleoskuse olemuse üle ning vaadeldi, missugune on eestluse ja eesti keele hoidmisel riigi osa.

Madis Arukask (Tartu Ülikool) käsitles keele ja identiteedi vahekorda laiemas, filosoofilises plaanis, osutades, et keel on ainult üks paljude kuuluvust määravate tegurite hulgas. Väga oluliseks pidas ta rahvuse liitmisel (Ernst Renani järgi) ühist kannatust. Esineja arvates peaks keele kui identiteedi hoidja osa kohta küsima neilt, kellel oma kodumaad enam pole (ingerisoomlased, vadjalased, mujale sattunud eestlased). M. Arukask analüüsis ka rahvusriikliku ja maarahva identiteedi vahekorda, võrreldes paikkondlikku murdelist (ema)-keele kasutamist riigi ja rahva ühise sümbolkeele kultiveerimisega.

Tavakohaselt käidi luterlikul Smolenski surnuaial ja pandi küünal akadeemik Wiedemanni mälestuskivi juurde. Küünal süüdati ka naabruses asuval Tartu Ülikooli rektori Georg Friedrich Parroti kalmul.

Keelepäevad on alati pakkunud võimaluse arutada eesti keele ja Peterburi eestluse probleeme. Seegi kord räägiti raamatukogu ja arhiivi säilitamisest, keeleõppest ja laste keelelaagritest. Eraldi teemaks oli juubelikeelepäeva korraldamine järgmisel aastal. Küllasti ka Jaani kiriku ehitust, imetleti planeerijate optimismi ning täideviijate jonnit ja visadust.

JÜRI VALGE